

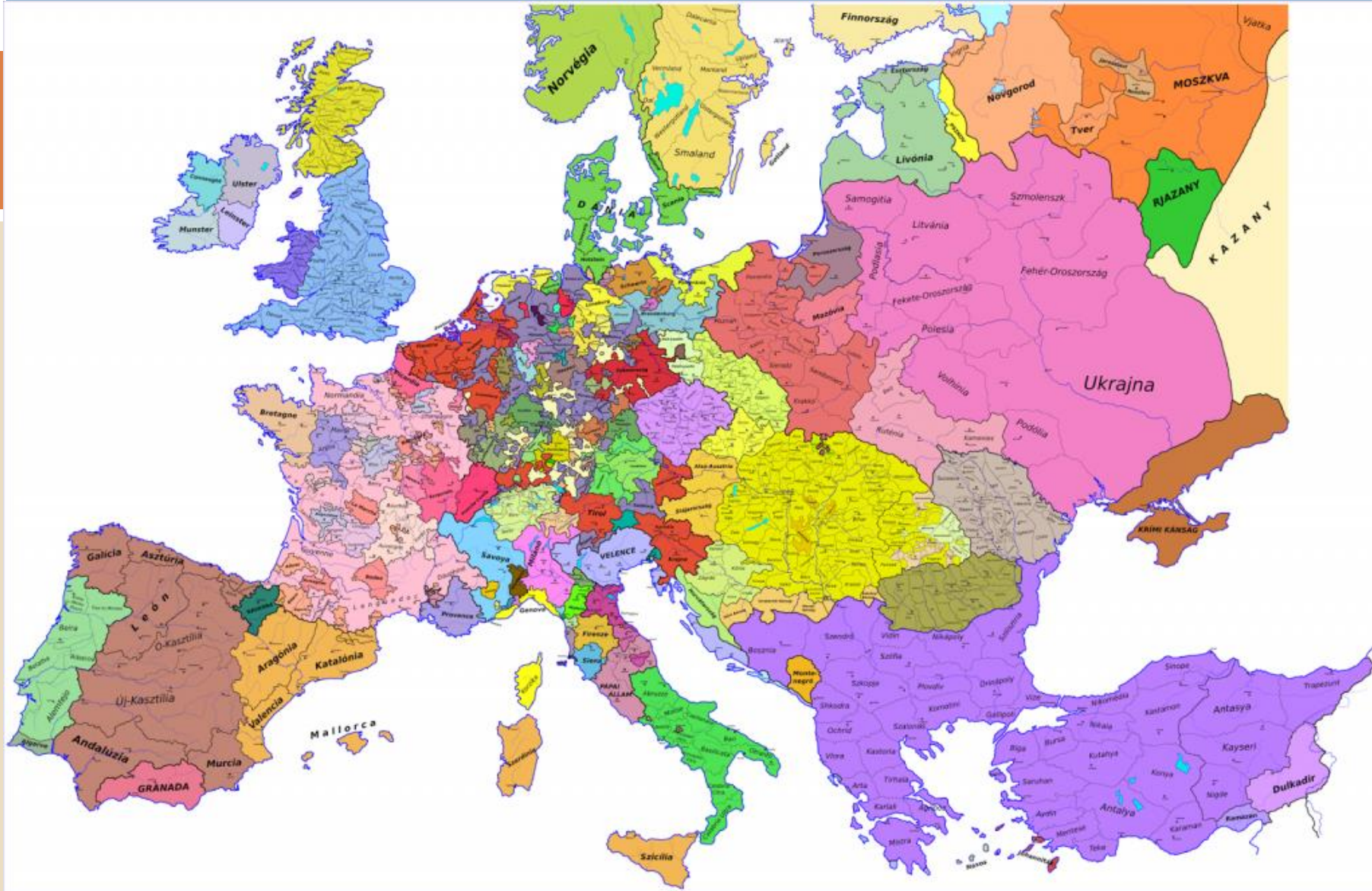
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

7. Η νοσηλευτική στη Δύση

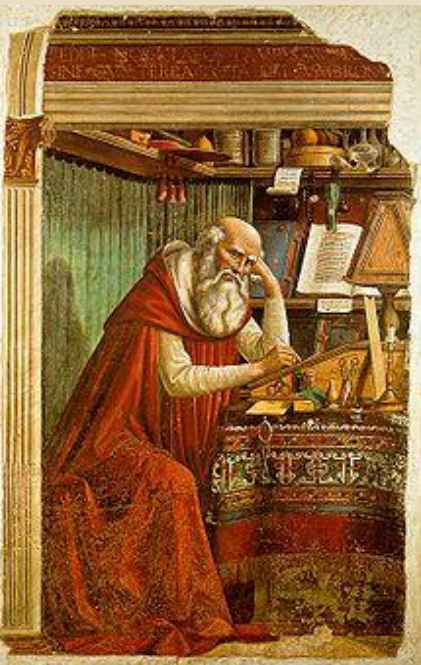
Η Ευρώπη τον Μεσαίωνα

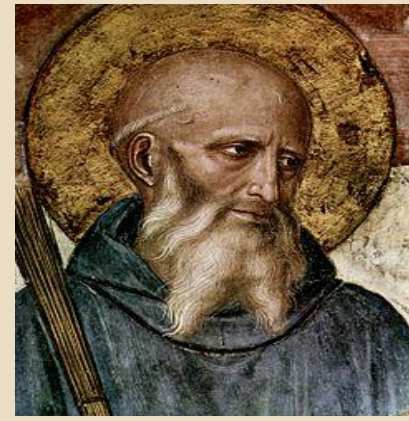
Νοσηλείες ασθενών σε Μονές

- Το τάγμα των Βενέδικτων ίδρυσε τη Μονή του Monte Cassino 4^{ος} αι.
- Ο Αγ. Ιερώνυμος δίδαξε σε γυναίκες το Χριστιανισμό:
 - Μαρκέλλα: μετέτρεψε το σπίτι της σε μοναστήρι-ξενώνα

- Πάολα: Μονή + νοσοκομείο στην Ιερουσαλήμ αλλά και κατά μήκος προς τη Βηθλεέμ
- Φαβιόλα: μετέτρεψε το σπίτι σε nosocomium. Η ίδια πρόσφερε νοσηλευτικές υπηρεσίες
- Μελανία: ευγενής Ρωμαία περιέθαλπτε πάσχοντες
- Hotel Dieu: Παρίσι 7^{ος} αι. και Λυών 12^{ος}
- Santo Spirito στη Ρώμη 8^{ος} αι.

LEPER HOSPITAL OF ST. BARTHOLOMEW, OXFORD
From "Medicinal Hospitals," by Miss R. M. Clay

Drawn by Tho. H. Shepherd.
 Pl. 140

Engraved by A. Cross.

ST. BARTHOLOMEW'S HOSPITAL.

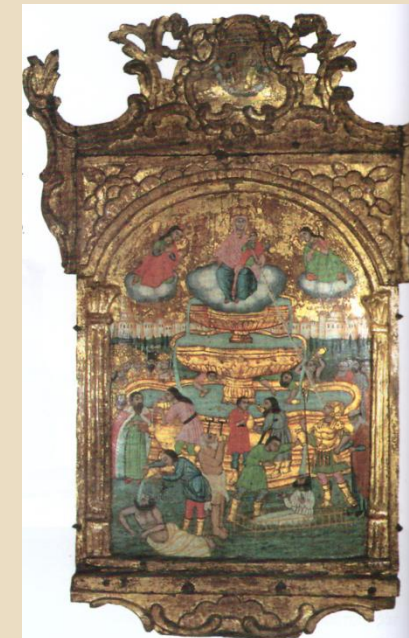
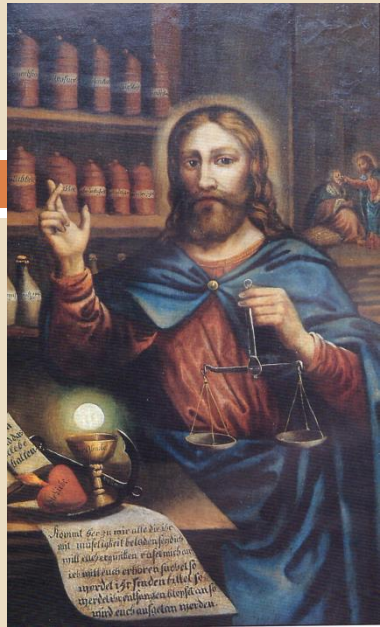
Portone nella facciata a capo del Ospedale.

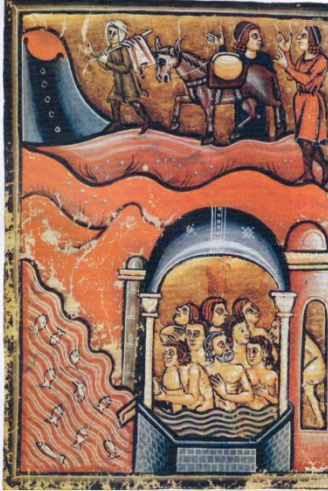
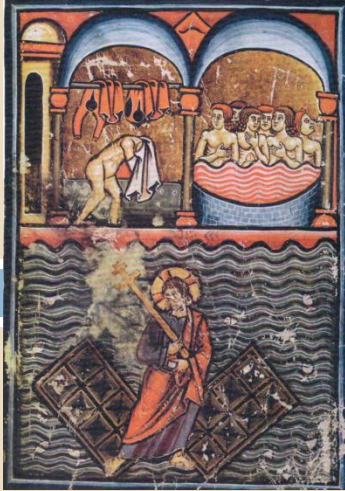
ARCHIOSPEDALE APOSTOLICO DI S-SPIRITO

3 Stanze per li Serventi del medemo Ospedale fatte fare da

Νοσοκομεία των Ιπποτών

- Σταυροφορίες: επτά...1096 – 1249
- Τάγματα Ιπποτών: α. του Ναού 1118, β. του Αγ. Ιωάννη 1152, γ. Τευτόνων 1190

 A circular illustration showing a woman in a blue dress and a man in a red tunic standing together. The woman is holding a staff or a similar object. The scene is set in an outdoor environment with buildings in the background.

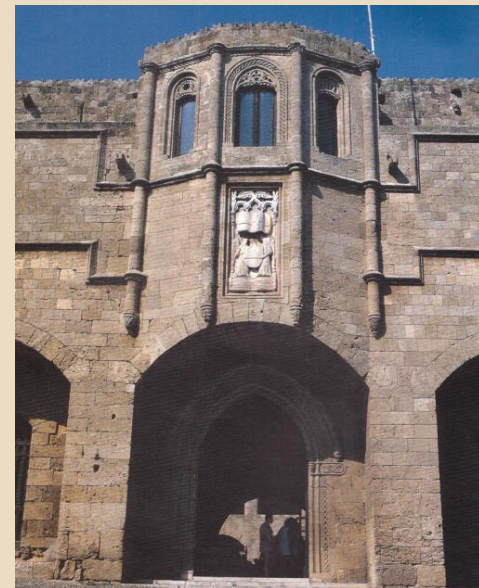
unum carum cum eet
 difficiluna ratio et
 idonullay dunesoes.
 ut simitres spes pre
 uere. et vcring haz
 duistatem vel vme
 duistates et varios
 pulsus arguto stilo
 costipn. ne cofusa
 ratione medie ut foiduata qreth per
 noste fenne errorem. **¶ Tam zm de**
pulsu et vrima febus effimere;
Effimere febus pulsus est simplex
 quod valde uequalis aut foididit

Τάγμα των Ιωαννιτών

Σκοπός:

Η επίβλεψη του νοσοκομείου του Αγ. Ιωάννη στην Ιερουσαλήμ. Λεγόταν και Hospital λόγω της κατάλυσης των προσκυνητών. Οι μοναχοί ήταν και νοσηλευτές: Οσπιτάλιοι Το 1291 μετακινήθηκαν στην Κύπρο, το 1309 στη Ρόδο το 1530 στη Μάλτα. Ιππότες από όλη την Ευρώπη. Το 1206 σε τρία τμήματα: α. ιππότες, β. νοσοκόμοι, γ. ιεραπόστολοι.

Στη Ρόδο οργάνωσαν το νησί.
Κατασκεύασαν το νοσοκομείο.

Προέλευση των νοσοκομείων των Ιπποτών

Όχι από Δύση λόγω ανυπαρξίας νοσοκομείων = ξενοδοχεία.
Θεραπεία σχεδόν μόνο σε μοναχούς.

Αντίθετα στην Ανατολή οι ξενώνες = νοσοκομεία ⇒ Τυπικόν

Η αραβική κατάληψη δεν άλλαξε τον τρόπο λειτουργίας.

Τα Μπιμαριστάν των Χαλίφιδων είχαν επιρροές από Βυζάντιο. Τα τυπικά τους βασισμένα στα Βυζαντινά. Αλλωστε τον 6^ο αι. η μετάφραση των αρχαίων κειμένων στα Συριακά.

Οι Ιππότες βρέθηκαν ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς, προηγμένους νοσοκομειακά. Δεν έκρυβαν το θαυμασμό τους αν και τους μισούσαν. Οι πόλεις τους χωριά μπροστά στην Πόλη, τη Βαγδάτη τη Δαμασκό.

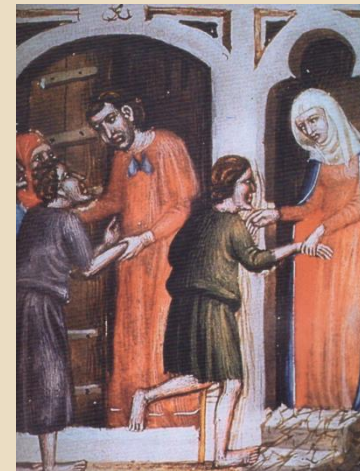
Η ίδρυση (από το Αμάλφι) αλλά κυρίως η ανακαίνιση του νοσοκομείου της Ιερουσαλήμ δείχνει την βυζαντινή επίδραση.

Το *Τυπικόν* του πάνω σε βυζαντινά πρότυπα. Η λειτουργία, η δομή και τα θεραπευτικά πρότυπα δείχνουν 3 κόσμους:

Βυζαντινά: οργάνωση-επιστημονική κατάρτιση γιατρών-προσέγγιση ασθενών

Αραβικά: επιστημονικά

Δυτική: Επίσκεψη ασθενών μετά την πρωινή θεία λειτουργία.

Το νοσοκομείο των Ιπποτών της Ρόδου

Το νοσοκομείο άρχισε να χτίζεται το 1440 ολοκληρώθηκε το 1489.

Επιλογή προσωπικού:

Επιτροπή εξέταζε θεωρητικά και πρακτικά υποψηφίους. Χειρουργοί – νοσοκόμοι – υπάλληλοι. Οι επιλεγμένοι, όρκο αφοσίωσης:

Υπεύθυνοι: Ξενοδόχος (Hospitalarius) + Φαρμακοποιός (Aromatarius)

Θητεία διετής

Κανονισμοί:

2 x επίσκεψη + νοσοκόμοι, Σίτιση, Όχι δώρα ή αμοιβή, Συμμετοχή ασθενών στη Θεία λειτουργία, Διαθήκη, πλύση, εξομολόγηση, συζήτηση με μοναχούς. Όχι τυχερά παιχνίδια, ο ασθενής είχε δικό του κρεβάτι, σεντόνια.

Χρησιμοποιούνταν βότανα που καλλιεργούνταν στους κήπους. Σπάνια χειρουργικές επεμβάσεις.

Το τάγμα των Τευτόνων

Είχαν μετατρέψει τις σκηνές τους σε σταθμό Α' βοηθειών.

Ακολουθώντας ίδρυσαν νοσοκομείο. Χρησιμοποιούσαν βοηθητικό προσωπικό κατώτερων τάξεων.

Μετά την εκδίωξή τους από την Παλαιστίνη ανέλαβαν τη διοίκηση νεοϊδρυθέντων νοσοκομείων στη Γερμανία. (1309-1457)

Επιβλητικότερο το Marienburg. Μετά τον 15^ο αι. δεν υφίσταται λόγω οικονομικών δυσχερειών.

Άλλα τάγματα Ιπποτών με νοσοκομειακή δράση

του Αγ. Λαζάρου για τους λεπρούς

Τα νοσοκομεία τους γνωστά και ως **Λαζαρέτα**

Λειτουργήσαν ως τον 18^ο αι.

Θρησκευτικά και Λαϊκά τάγματα νοσηλείας

1. Φραγκισκανοί (Άγ. Φραγκίσκος Ασίζης= Αγ. Νοσηλευτικής της Δύσης -1200) και Μινωρίτισσες της Αγ. Κλάρας

2. Δομινικανοί (Διακρίθηκε το τάγμα στην Αγ. Αικατερίνη της Σιένα -1350

- Hildegard von Bingen Επιφανής ηγουμένησσα
- Ελοϊσία το πρώτο καθηκοντολόγιο των νοσηλευτών
- Ραδεγούνδη, Ματθίλδη, Ελισάβετ της Ουγγαρίας
- Ισαβέλλα της Βαστίλλης

A. Αντωνίνοι στη Γαλλία

B. Μπεγκίνοι στη Φλαμανδία

Γ. Αγίου Πνεύματος στο Μονπελιέ

Δ. Αλεξιανοί 1348 για την προστασία των νοητικά καθηστερημένων

Τα πρώτα πανεπιστήμια στη Δύση

Στο Σαλέρνο η πλέον ξακουστή Σχολή ιατρικής-νοσηλευτικής και νοσοκομειακό κέντρο 10^{ος} αι.

Μπολόνια, Μονπελιέ 10^{ος}

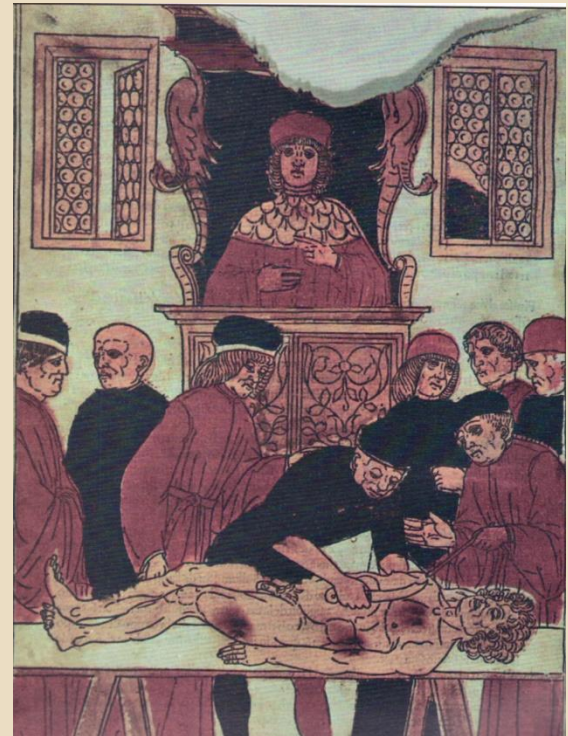
Οξφόρδη, Νάπολη, Τουλούζη, Κέιμπριτζ, Σαλαμάνκα, Μονπελιέ, Παρίσι 13^{ος}

Η νοσηλευτική ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θρησκεία και την προσήλωση στα ιδεώδη της αγάπης, της προσφοράς, εγκαρτέρησης, αντοχής κ.α.

D'un bon de dieu un d'iceluy et en
 manne le premier volume de ceste oeuvre
 qui parle de la rathome et de tout ce qui
 appartient a la premiere doctrine partie
 de la nature des membres humains
 universels et singuliers La seconde
 sera des meilleurs pratiques parvenues
 en compozi La premiere doctrine co
 rraire. chapaires La premiere espa
 vance. Et ainsi universel qui parle de
 la nature de de la nature des me
 mbres du corps
 Livre qui se intitule de l'usage des
 parties ou plusieurs chapitre y
 sont quatre volumes de la science
 de anatome. L'une qui est de
 l'estude pour amonster de la
 puissance de dieu La seconde po
 uoignoir les parties des pa
 La tierce pour prono siquer des

Αναγέννηση 15^{ος} -16^{ος}

Η αναγέννηση διαρκεί από τα τέλη του 15^{ου} αι. ως τα μέσα περίπου του 16^{ου} αι. Νέες ιδέες και τάσεις εμφανίζονται.

Κοπέρνικος – Κολόμβος – Άλωση της Πόλης ⇒ μεταφορά γνώσης και φυγή μορφωμένων στη Δύση

Βάκων – Γουτεμβέργιος

Leonardo da Vinci (= Homo Universalis) Στις επιστήμες της Υγείας μελέτησε το ανθρώπινο σώμα και το σχεδίασε

Βεζάλιος (ανατόμος) – Γαλιλαίος + Καρτέσιος (φυσιολογία) Francois de la Boe + Thomas Willis (Ιατρική Χημεία)

Harvey (κυκλοφορία του αίματος)

Η ανακάλυψη του μικροσκοπίου Hooke + Antoni van Leenwenhek

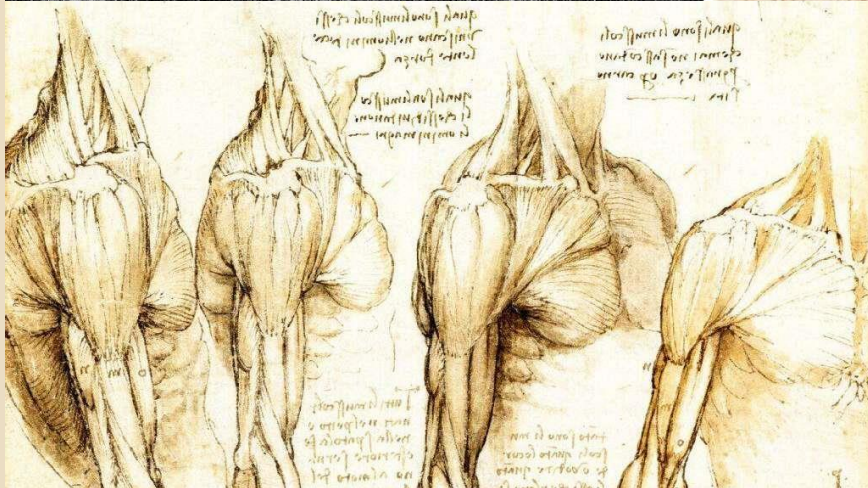
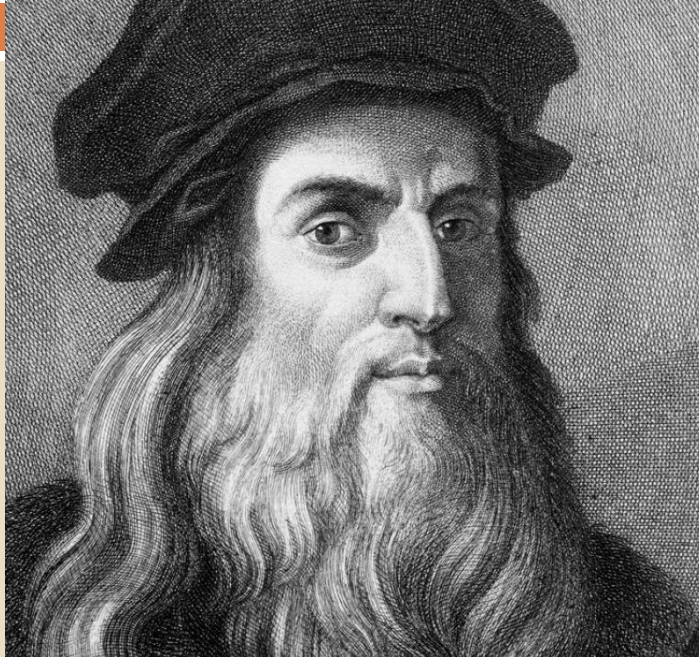
Lavoisier πατέρας σύγχρονης Χημείας

Jenner εμβόλιο της δαμαλίτιδας και ευλογιάς

Πρώτη πανεπιστημιακή κλινική στη Βιέννη

Leonardo da Vinci

Επιδημίες και πανδημίες

Ο λοιμός του Αντωνίνου, 2^{ος} αι.

Ο λοιμός του Ιουστινιανού, 6^{ος} αι.

Η βουβωνική πανώλη (Μαύρος θάνατος 14^{ος} αι.) > 23 εκατ. νεκροί (καραντίνα ⇒ απομόνωση = 40 μέρες)

Λέπρα 6^{ος} αι. – γρίπη – σύφιλη – μανιακή χοιρεία – ταραντισμός – λυκανθρωπίας

Βενετία: υγειονομικά μέτρα ⇒ ταφή ⇒ απολύμανση ⇒ αερισμός ⇒ καύση κτηρίων

Σκοτεινή περίοδος νοσηλευτικής 16^{ος} αι.

Η μεταρρύθμιση του Λούθηρου = Κατάσχεση περιουσιών μοναστηριών και Ξενώνων-Νοσοκομείων της καθολικής εκκλησίας

Πάνω από 100 μόνο στο Λονδίνο έκλεισαν.

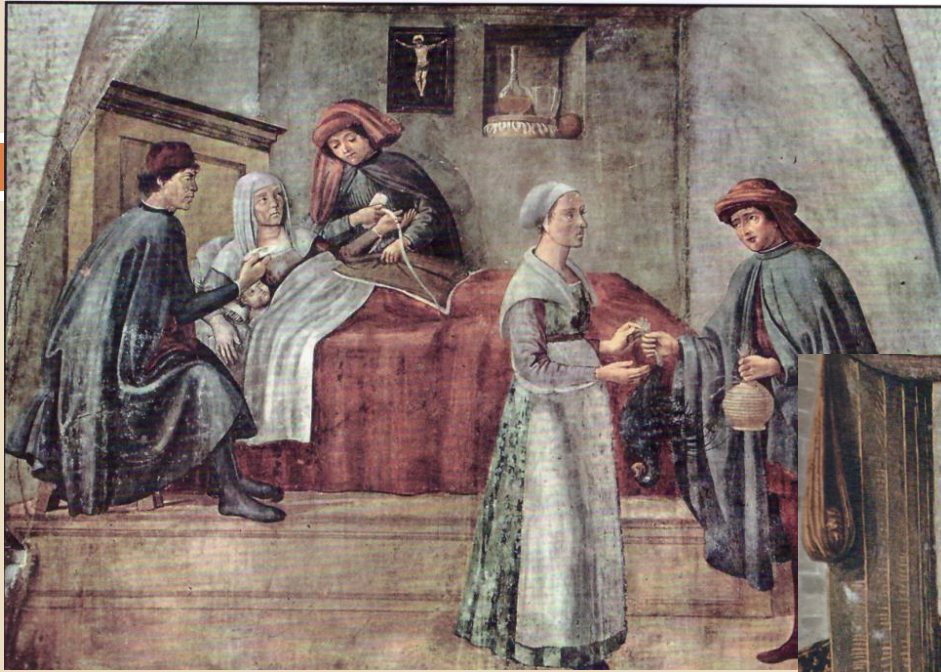
Με ευθύνη του Δήμου λειτούργησαν 5: Βαρθολομαίου, Θωμά, Μπράιτγουελ, Βηθλεέμ, του Χριστού = Κοσμικά νοσοκομεία: Λαϊκό και χαμηλού επιπέδου ανειδίκευτο προσωπικό

Αναγέννηση νοσηλευτικών ταγμάτων

Αφορμή για επανίδρυση νοσηλευτικών ταγμάτων:

- ❖ Αγ. Ιωάννη του Θεού (Fratelli): Αυταπάρνηση και κατ' οίκον νοσηλεία = ενέπνευσε τον Ερρίκο Ντυνάν
- ❖ Κάμιλλος της Λίλλης: ίδρυσε το Τάγμα των Ιερέων Νοσηλευτών (ετοιμοθάνατους από πανώλη)
- ❖ Τάγμα Ουρσουλινών: βοηθούσαν φτωχούς (αρχικά νοσηλευτικά ακολούθως εκπαιδευτικά ιδρύματα)
- ❖ Αδερφές του Ελέους: (Βικέντιος Παύλος, 30ετής πόλεμος, ίδρυσε το τάγμα= αδελφότητα για νοσηλευτικό και φιλανθρωπικό έργο= πρώτη Σχολή Νοσηλευτών) ⇒ Luise de Marillac, Αγία ⇒ Δεν έδιναν όρκο μοναχής, κατ' οίκον νοσηλεία, σε όλη τη Γαλλία 500 παραρτήματα.
- ❖ Καρόλου Βορρομαίου: Ίδρυσε το νοσοκομείο με σκοπό την εκπαίδευση των νοσοκόμων = Αποτέλεσμα να δημιουργηθεί Τάγμα και αδελφότητα.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

8. Η νοσηλευτική των Ελλήνων 15^{ος} -19^{ος} αι.